

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LI.

Nr. 58.

Brașov, Luni, Marti, 15 (27) Martie

1888.

„Gazeta” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. seu
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

PROCESULU DE PRESSĂ al „GAZETEI TRANSILVANIEI”.

(Continuare și fine.)

Clușiu, 21 Martie.

Translatorul Dr. Isacă împărtaşește în limba română acușărilor pe scurt cuprinsul vorbirii d-lui procuror Dr. Biro.

Președintele provacă apoi pe acușăți de a declara, decă voiesc să se apere, ori nu?

Dr. Aurel Mureșianu: Domnule Președinte, Onorat tribunal cu jurați! Incă odată trebuie să-mi exprim părerea mea de rău, că nu sunt pe deplin în clar cu starea lucrului. Când mi-am permis mai înainte a mă adresa către d-lu președinte, am făcut-o în speranță, că va binevoi a lua în considerare critica noastră situațiune și va dispune, ca să fiă chiamați aici jurați de aceia, cari se înțelegă limba română, în care voim să ne apărăm. Nu este posibil ca noi să fim judecați aici în Clușiu de jurați, cari pricep limba română? S'a constatat că numai doi dintre domnii jurați, cari sunt de față, ne pot pricepe și pot să-și dea verdictul după imediată impresiune ce-o ar primi din cele espuse de noi? Nu se mai pot găsi în Clușiu 10 cetățeni cu cunoștința limbei române, cari să înlocuiesc pe ceilalți? Și decă nu s'ar afla atâți eu știu că trăiesc în acest oraș 6—7000 de Români, n'ar pute să se ia jurați și dintre aceștia?

Eu sunt aici înaintea d-vostre ca acusat, de aceea vă mărturisesc că nu-mi pte fi nicicum indiferent efectul ce l'ar face apărarea mea românească asupra domnilor jurați. Sunt directorul unui țiar, care în lupta s'a națională se conduce de principii, ce trebuie să le dezvoltăm aici, decă e vorba să mă apăr și să arăt motivele ce m'au condus a scrie așa cum am scris. Ași trebui să vorbesc d'ér cel puțin atâta cât a vorbit d-lu procuror și închipuiți-vă vă rog, situațiunea mea, decă m'ași apăr aici vr'o trei quarturi de oră într'o limbă, pe care numai doi dintre domnii jurați o înțeleg. N'aș risca eu ore ca celorlalți 10 domnii jurați cari nu-mi cunosc limba, să li se urască în cele din urmă de mine și în loc de a-i câștiga pentru vederile mele, să-i dispun pte mai rău în contra mea?

Ce e mai mult, aceiași domnii jurați au înțeles foarte bine pe d-lu procuror, care ne acasă. Fiecare cuvânt pronunțat de d-lu procuror a putut să producă o impresiune mare asupra d-lor. Eu, care cunosc limba maghiară scrisă, am înțeles că reprezentantul ministerului public a îndreptat în contra noastră multe și foarte grave acușări. D'ér pe când d-sa a vorbit aproape 3/4 de oră, d-lu translator ne-a tălmăcit cuprinsul vorbirii sale numai în vreo 5 minute. Ce am înțeles noi din acușățiune, cum o să ne

putem apăr în contra ei, și ce vor înțeleg domnii jurați prin tălmăci din ceea ce vom aduce noi înainte spre apărarea noastră?

Decă domnii jurați, cari au înțeles imediat pe d. procuror nu vor înțeleg tot așa de imediat și apărarea noastră, nu și vor pute forma o judecată clară asupra stării lucrului.

Repet, d-le președinte, este foarte grea și abnormală situațiunea în care ne aflăm, de aceea vă rog a enuncia, decă nu este posibil ca față cu noi să se constituie un astfel de juriu, care cel puțin în majoritatea sa precumpnitore să înțelegă limba noastră? Rog pe onoratul tribunal a lua o hotărâre despre acasă cu privire la partea materială a apărării.

Președintele: Vă rog a înțeleg, că legea nu dispune despre aceea, ca din cauza nepriceperii limbei să se constituie un alt tribunal cu jurați și astfel cererea d-lor acușăți nu e întemeiată pe lege. D'ér îi fac atenți, că după ce au adus cu ei un apărător, acesta să vorbească pentru ei și să-i apere. Decă însă nu voiesc, atunci îi rog a declara hotărât, că renunță la dreptul lor de apărare ori nu, căci la dincontră ași trebui să consider ca terminată pertractarea de față înaintea juriului.

După ce translatorul tălmăcesc cuvintele d-lui president, d-lu Dr. Mureșianu cere dela presidiu timp de două minute ca acușăți să se potă consulta cu apărătorul. După consultare se dă erăși cuvântul d-lui

Dr. A. Mureșianu: Domnule Președinte! Onorat tribunal cu jurați! Din nou imi exprim profunda mea părere de rău din cauza anormalei noastre situațiunii în cestiunea limbei. Vă asigur că această cestiune este foarte serioasă. Noi ne-am luat un apărător, care cunoște bine limba maghiară, pentru că am prevădit, că vom avea lipsă aici de un legist. D'ér am luat pe apărător numai pentru partea formală a procesului și ca să ne apere în cestiunile de drept, apărarea meritorică ne-am rezervat-o nouă înșine, deorece numai noi putem arăta intențiunile, ce ne-au condus la scrierea articulelor înpricinați.

Fiind pozițiunea noastră atât de deficilă și stând sub presiunea împrejurărilor, căci e vorba de doi ani închisore și 1000 fl. amendă în bani, ne vedem constrinși de a concede apărătorului nostru să răspundă la acușățiunile procurorului din punct de vedere al legii.

Ear cât pentru noi acușăți vă rugăm a ave în vedere, că este departe de noi a ne îndoi în sântul de dreptate al domnilor jurați, d'ér trebuie să ne îndoim, că densii vor pute pronunța un verdict în toate privințele drept și imparțial nepricepând apărarea noastră. De aceea mă rog de d-lu președinte a lua la cunoștință, că forțați de aceste triste împrejurări, neputând face ca să fim

înțeleși cum se cade de juriu, renunțăm la apărarea noastră.

După ce translatorul tălmăcesc declararea acasă a d-lui Dr. Mureșianu tribunalului, președintele dă cuvântul apărătorului.

Apărătorul Simeon Damian: Onorat tribunal cu judecătore de presă, stimați domnii jurați! După cele petrecute în decursul pertractării de ași trebuie să accentuez, că, deși eu după chemarea mea sunt avocat, totuși funcțiune în acest proces de presă numai ca apărător, căci, conform § 31 al procedurii, în afaceri de presă apărătorul nu trebuie să fiă avocat, adică apărarea nu este legată de diploma de avocat. Pre lângă toate aceste mă bucur că sunt în stare a vă pute tălmăci în limba pricepută de d-vostre punctul meu de vedere față cu acușățiunea domnului procuror, venind astfel în ajutor acușărilor, cari nu pentru aceea au declarat că nu se apăr, pentru că n'ar voi a se apăr, ci pentru aceea, că voind să se folosesc de dreptul de a se apăr în limba lor maternă, nu vor fi înțeleși în această limbă.

Premiend aceste, încât imi vor ierta împrejurările și aptitudinea, voi urmări și eu acel fir, ce a condus pe domnul procuror, și adică voi espune mai întâi vederile mele față cu articolul cuprins în Nr. 176 din anul 1887 al „Gazetei Transilvaniei” și după aceea voi vorbi despre cele cuprinse în articolul apărut în Nr. 179 din 1887 al acestei foi.

Onorat tribunal și stimați domnii jurați! În privința celor cuprinse în articolul apărut în Nr. 176 trebuie să declar înainte de toate, că față cu aședmintele constituționale existente, țin că e tocmai așa nebasată ca și curioasă acușățiunea d-lui procuror, deorece resumând tot cuprinsul acestui articol și avend în vedere adevăratul lui înțeles, nu pte fi vorba de comiterea vr'unui delict și cu atât mai puțin de comiterea delictului prevădit în § 172 al. 2 al codului penal. Onoratul domn procuror a rădicat multe și grave acușări față cu acest articol, d'ér a uitat cu totul a espune, că în acest articol se face provocare hotărâtă la articolul apărut în țiarul „Nemzet” dela 17 August 1887.

Trebuie să mai accentuez, că decă ași fi știut înainte de încheierea formelor pentru producerea dovedilor, că voi ajunge în pozițiune de a-mi împlini, deși numai în mod restrins, chiama mea de apărător, ași fi pretins ca acest articol al lui „Nemzet” să fi cetit și să se considere ca o parte integrantă a materialului de dovede.

Când legislațiunea a alcătuit capitulul 6 al codului penal, a făcut-o cu acea convingere, că organele chiama a aplica practic legea, și cărora li s'a încredințat păstrarea tesaurilor celorlți și sume ale cetățenilor, adică onorea și libertatea, vor da conceptului elastic de „așitare” numai o interpretare, care să corăspundă intențiunilor legislațiunii și care este exprimată în §-ii 171 și 172 ai codului penal.

Decă veți asemna prescrierea acestor paragrafi nu numai cu cuprinsul articolului din vorbă, ci chiar cu expresiunile singuratic ce sunt și scose în mod unilateral din acei articuli și înșirate una după alta în actul de acu-

sațiune, vă veți convinge, că acest articol și aceste expresiuni ale lui stau așa de departe de delictul cu care este inculpat clientul meu, ca cerul de pământ. Precum dovedesc faptul și adevăratul cuprins al articolului, acesta polemizează numai cu articolul memorat apărut în „Nemzet”, în care între altele se dă următoarele: „Noi nu ne numărăm între aceia, cari au privit dela început cu nesiguranță...”

Președintele: (întrerupend pe apărător): Nu pot să conced să se cetească acest pasagi, deorece articolul lui „Nemzet” n'a fost primit în caietul de dovede.

Simeon Damian: Decă nu mi-se, concede acasă, sunt silit a espune verbal și pe scurt mersul ideilor din numita foie ungrăescă. Chintesența espunerilor lui „Nemzet” conține tocmai acea tesă periculoasă pentru consolidarea și înflorirea patriei noastre comune, după care în Austria ar fi cu puțință a se împăca pretensiunile diferitelor naționalități și rasse, d'ér la noi acasă ar fi imposibil. Căci, d'ice „Nemzet”, unitatea deplină a regimului și a administrației maghiare este postulatul dezvoltării vieții mai nou de stat, și ori-ce încercare de a-i aduce vre-o stricare ar ave caracter revoluționar. Apoi „Nemzet” continuă cam așa epetările sale: După modesta noastră părere n'are loc la noi ceea ce se încercă a proba cei din Austria. Și decă e vorba să apărăm în genere administrațiunea noastră, noi ne ținem de acei politici clari și drept cugetători, cari consideră ca mult mai corăspundătoare acea politică, ce îndestulesc cel puțin pe unicul element, care susține statul, decât ca să voiască a lecui păsurile celorlalte elemente prin aceea, ca nici unul să nu pte câștiga pâinea în mod splendid.

Cuprinsul adevărat al acestor expresiuni ale lui „Nemzet”, citate de mine, nu pte ave alt sens decât, că numai naționalitatea maghiară formază unicul element susțitor de stat și că celelalte naționalități laolaltă nu sunt decât inimizii statului și așa politica de stat trebuie să nisească față cu naționalitățile într'acolo, ca ele să nu potă fi părtașe la împărțirea pâinei de pe masa comună a patriei, că prin urmare, ele să pte numai sarcinile și să nu pretindă nimic din folosele statului pentru sine.

Avend toate aceste în vedere, ca să mă folosesc tocmai de expresiunile imprecinate din Nr. 176 al „Gazetei”, din 1887, întreb, nu însemnează ore acasă cea mai mare „trufă prin care amenință cu cutropire și pe Român și pe Sas, și pe Sârb și pe Slovac, decă nu întră în „marea națiune” și decă nu se adapă din cultura lor, nu indigetă acasă că „naționalitățile nemaghiare se muncesc și și nopte, se îndure chinuri și suferințe, se se sbuciume și se asude, ducend lipsuri și luptend cu nenumerate neajunsuri pentru ca cei dela putere să trăiesc splendid?” Se pte ore atribui vederilor amintite ale foiei „Nemzet” alt sens, decât că cei ce profesă acele idei și tendințe sunt „adversarii noștri, cari ca să-și asigure această pozițiune, adică să trăiesc splendid, „exploatează pe Nemaghiari, terorizează, persecută, înegresc și calumniază pe cei ce n'au venit dela ptele Altailor?”

Vă întreb domnilor, decă unor

care rezultă de aici, că după aceea fôia tôte celelalte naționalități, cari formeză statul, sunt inimiții acestuia. Dintre faptele espuse de mine nu i-a succedut d-lui procuror a nimici nici faptul constatât, că articolul apărut în Nr. 179 al „Gazetei Transilvaniei“ apără cu dreptă cuvânt naționalitatea română.

În ceea ce se referă la provocarea d-lui procuror ca să-i arăt un singur cuvânt din legi, care ar dispune în privința Românilor într'un fel și a Maghiarilor într'alt fel, declar, că nu pot să arăt un asemenea cuvânt în sens gramatical, der între multe altele imi este de ajuns a mă provoca la evenimentele timpului din urmă. Sciți, că, conform ordinațiunei celei mai recente a ministrului de justițiă, tôte documentele, cari nu sunt scrise în limba maghiară, trebuie să fiă traduse în mod autentic pe unguresce, căci la din contră vor fi respinse din partea oficiilor cârților funduare, deși art. de lege 44 din 1868 prescrie apriat, că făcine pôte să le scrie în limba sa maternă, fără de nici o restricțiune.

A susținut domnul procuror, că Geneva numai de aceea a adus'o ca esemplu, ca să nu mai fiă trebuință de a aduce esemple dela noi, pentru că nici în țera acesta nu s'ar puté forma un juriu, ca să prieapă imediat limba acusaților.

Eu cred că este posibil, decă se va lua în considerare numărul popórelor de diferite limbi din această țera, și decă, conform numărului, situațiunei geografice și etnografice, se vor întocmi atât comitatele, cât și curțile cu jurați.

În ce privește libertatea de pressă accentuată de d-lui procuror, constat tocmai cu provocare la ea și la alusiunile ciudate, ce le făc, asemănând pressa liberă cu o pușcă, constat că clienții mei n'au trecut peste marginea acestei libertăți de pressă, căci dênșii au scris numai adevăruri, cari nu invólă direct delictul de ațitare la ură, ceea ce este dovedit chiar prin acea împrejurare, că d-l procuror n'a fost în stare a produce un cas, un singur cas din viața lungă de 50 de ani a „Gazetei“, care ar puté constitui acest delict.

Trecutul „Gazetei Transilvaniei“ este cea mai bună garanțiă pentru aceea, că nu se demite la folosirea unor asemenea mijloce nedemne pentru o fôia serioasă cum e „Gazeta.“ V'asți puté enumera mai multe fapte din trecutul acestei foi, der mă mărginesc numai a vé aminti, că unul din întemeiatorii ei, decurând rēposatul Iacob Mureșianu s'a distins în virtuțile cetățenesci ca un puternic promovator al culturai patriei nōstre față cu fii tuturor naționalităților și tocmai în acea direcțiune a adevărului patriotism, ce a profesat-o și „Gazeta“ totdeuna și pe care o profesază actualmente clientul meu Dr. Aurel Mureșianu. Acesta am aflat de lipsă a-o accentua, pentru că în multe dintre foile maghiare se dice, că „Gazeta“ de 50 de ani agitază în mod sistematic în contra naționalității maghiare.

Când d-lui procuror a apelat la verdictul D-vóstr, stimatei domni jurați, a accentuat, c'ar fi sosit timpul ca să ne înțelegem unii cu alții. Vé asigur, că noi am fi între cei dinteu, cari am dori acesta din inimă, der numai sub espresa condițiune a recunoscerei individualității nōstre naționale, a respectării limbei și a datinilor nōstre ca cetățeni liberi, cari voim a fi sinceri, der nu fățarnici.

Der tocmai acusațiunea de față și sancționarea ei în modul dorit de d-lui procuror ar fi una din piedecile, ce s'ar opune acestei înțelegeri accentuate de dênșul, aruncând cauza ei în brațele unui viitor nesigur. Căci creându-se martiri prin o asemenea persecutare a presei naționale, apropierea dintre naționalități și elementul dela putere ar deveni tot mai șimposibil.

De aceea, domnilor jurați, m'iau voiă a apela din nou la înțelepta d-vóstră apreciere a celor duse de mine, precum și a împrejurărilor în care se află clienții mei înainte d-vóstră, rugându-vé ca prin verdictul d-vóstré să dovediti, că sciți să măsurați dreptatea cu egală măsură.

Terminând d-lui apărător, președintele tribunalului face un resumat scurt și obiectiv al întregi pertractării. După aceea cetesce întrebările după cari jurații erau chiamați să decidă despre aceea, decă articolul incriminat invólă delictul prevădit în §. 172 al codului penal, ori nu. Aceste întrebări sunt următoarele:

1) Sunt convinși membrii juriului în consciința lor despre aceea, că espresiunile cuprinse în articolul de fond, publicat în diarul cotidian politic, ce apare în Brașov, „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 176 din 1887, sub titlul „Brașov, 11 August 1887,“ cari espresiuni sunt însemnate în actul de acusațiune al acusatorului public regesc, conțin într'adevăr delictul de ațitare la ură în contra unei naționalități, prevădit în §. 172 al. 2 al codului penal, ori nu?

2) Sunt convinși membrii juriului despre aceea, că autorul acestui articol este în adevăr acusatul Ștefan Bobancu, ori nu?

3) Este vinovat acusatul Ștefan Bobancu a fi comis delictul de ațitare, ori nu?

4) Sunt convinși în consciința lor membrii juriului, pe basa celor produse în cursul pertractării, că espresiunile cuprinse în articolul de fond al diarului politic cotidian „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov și publicate în nr. 179 din 1887 sub titlul „Brașov, 14 August 1887,“ care espresiuni au fost însemnate în actul de acusațiune al acusatorului public regesc, conține într'adevăr delictul de ațitare la ură în contra unei naționalități, prevădit în §. 172 al. 2 al codului penal, ori nu?

5) Sunt convinși membrii juriului despre aceea, că autorul acestui articol este în adevăr acusatul Dr. Aurel Mureșianu, ori nu?

6) Este vinovat acusatul Dr. Aurel Mureșianu a fi comis delictul de ațitare, ori nu?

Președintele provocă apoi pe d-nii jurați ca să judece după cea mai bună a lor consciință și după ce li-se cetesc §-ii respectivi din codul penal, jurații se retrag pentru a se consulta și a-și da verdictul.

După trei carturi de oră juriul reapare în sală și președintele juraților Dr. Nagy Ferencz anunță verdictul juriului, care afară de președinte a fost compus din următorii membri: *Betegh Peter, Dr. Czikmantori Otto, Dr. Veress Lajos, Dr. Bernath Albert, Bokros Bela, Sugar Jozsef, Csejtei Antal, Dr. Purjesz Zsigmond, Dr. Hintz György, Mák Ferencz, Zsigmond Akos,* și după care jurații au votat asupra întrebărilor de mai sus astfel:

La 1 întrebare	8 cu da, 4 cu nu;
„ 2 „	12 cu da;
„ 3 „	7 cu da, 5 cu nu;
„ 4 „	11 cu nu, 1 cu da;
„ 5 „	12 cu nu;
„ 6 „	10 cu nu, 2 cu da.

Președintele: Tribunalul regesc din Clușiu, ca judecătoria de pressă a adus în procesul de pressă în contra lui Dr. Aurel Mureșianu și Ștefan Bobancu următoarea sentință:

Dr. Aurel Mureșianu se declară vinovat și se eliberază și judecătorește de sub acusațiunea delictului de ațitare ridicată în contra lui.

Ștefan Bobancu se condamnă. De aceea mă rog de d-lui procu-

ror de a face propunere în privința pedepsei, ce este a i se măsura.

Procurorul: Conform aliniei 2 a § 172 din codul penal, pedepsa pentru delictul din vorbă se pôte estinde până la doi ani închisore de stat și 1000 fl. amendă, să binevoiti însé a lua în considerare aceea, că acusatul Ștefan Bobancu a fost până acum nepedepsit și că și-a mărturisit faptul, de aceea mă rog de onoratul tribunal ca să stabilească pedepsa între marginile legi, însé cu considerarea la acestea, ér cu privire la amenda în bani să binevoiescă a decide, ca în cazul acela, decă nu se va puté incassa amenda, acusatul să stea pentru câte 5 fl. câte o și mai mult în închisore de stat.

Președintele: Rog pe d. apărător să se pronunțe asupra propunerii procurorului.

Apărătorul Damian: Provocându-mă la tôte circumstanțele atenuante m'iau voiă a mai adauge, că acusatul este tată a doi copii și ca unul, care nu posedă avere, susține familia sa numai din munca propriă; mai departe observ, că precum s'a dovedit în cursul cercetării, dênșul n'a scris articolul din propria sa inițiativă, ci la provocarea directorului foi Dr. Mureșianu. E probabil că acusatul însuși având înaintea ochilor pasagiul cu pricina din „Nemzet“ a fost și agitat, când a scris. Luând în considerare tôte aceste, mă rog de onoratul tribunal a vé în vedere tôte împrejurările și în sensul § 92 al codului penal a restringe măsura pedepsei cât se pôte de mult.

Procurorul Biro: Onor. d-nii apărător susține, că § 92 se pôte aplica la cazul de față. Acest §-u însé nu vorbește de închisore de stat și așa se pôte vé în vedere numai § 172 la stabilirea pedepsei.

Simeon Damian: § 92 nu face deosebire între închisori de stat și închisori ordinare, ci dice ca să se măsore în casurile prevădute de el o pedepsă cât se pôte de mică.

La provocarea președintelui, Dr. Mureșianu calculează cheltuielile ce le-a avut. Suma cheltuielilor pentru persóna sa și pentru apărător o stabilește cu 164 fl., care pretinde să i se întorcă.

După acesta judecătoria se retrag spre a se sfătu. După vre-o 20 de minute judecătoria revin în sală și președintele Péterffy Domokos enunță următoarea sentință:

Ștefan Bobancu se declară pentru delictul prevădit în alinea 2-a a §-lui 172 al codului penal și judecătorește vinovat și pentru acesta se condamnă la patru luni închisore de stat și la 50 fl. amendă, care în cas de a nu o puté plăti se va transforma în închisore de dece zile; procuratura de stat însé se judecă să plătescă D-rului Mureșianu, care a fost absolvat, ca despăgubire a cheltuielilor sale 83 fl. 50 cr., și totodată se judecă și la purtarea cheltuielilor de proces în sumă de 23 fl. 87 cr. pentru că dela Bobancu, care nu are avere, nu se pot încasa.

Atât acusatul Ștefan Bobancu cât și procurorul însinua cerere de nulitate și cu acesta se termină procesul la orele 3 1/4 după amez.

SCRILE ZILEI.

Pentru servicii aduce maghiarismului, ministrul unguresc de culte și instrucțiune a rēsplătit cu câte 50 fl. pe preoții gr. or.: Ion Bercan din Cohalm, Neculae Stoicovici din Melencrag, Ion

Mitrăilă din Deisora, Avram Popovici din Mărtinești, Traian Popa din Suligeț, Neculae Popovici din Capre, Ion Dehelean din Nedestia de Jos, Neculae Dorca din Agărbici, Ion Dumitrescu din Găinari, Matei Morusca din Muntori, George Popovici din Vâlcelele bune și Iosif Popu din Galați.

Nu vor fi uitați sfinții lor!

Er s'au cununat în Brașovechi o păreche ungurescă destul de interesantă. Mirele de 43 de ani, firesc copt la minte, și-a ales o nevastă mai aședată, cu care de sigur nu va avé îndelungate neplăceri. Scumpa-i consortă are numai 70 de ani. De bună sémă érăși o cunună din dragoste.

Vineri noaptea spre Sămbătă în sepmăna trecută, între stația Daneș și Sighisora a fost tăiat în două de tren un biet muncitor.

DIVERSE.

Anecdote și suveniruri. Este vorba de a se forma o bibliotecă din nenumerate publicațiuni, biografii, elogiuri, cari au apărut asupra decedatului Wilhelm. Decamată, diarele străine înregistră următoarele două anecdote, cari au un caracter autentic.

Impăratul Wilhelm, între alte virtuți, avea și aceea a economiei. El sci astfel să măsore averea odinoră, forte mică, a casei sale. Astfel se dice că el lăsa o avere de 300 milioane.

Intr'o și, bijutierul curței, d. Friedberg, esposă în magazinul său un colieu forte frumos de smaragde și briliante pentru care i se oferí îndată suma de 16.000 taleri.

Mai înainte însé de a-l vinde, el voi să-l arate principelui moștenitor. Acesta îl sfătu să-l arate împăratului să-l roge să-l dăruiască principesei moștenitoare.

Impăratul admiră forte multă această bijuterie, der îndată ce auți de 16.000 taleri, i-se păr forte scump și dice:

— Este prea scump pentru noi.

A doua și, acest colieu împodobia umerii unei grațiose dōmne din lumea înaltă comercială din Berlin.

Se povestesc multe lucruri cu privire la curagiul Impăratului-erou, cum numesc Germanii pe Impăratul Wilhelm. Cel mai caracteristic este acela dela bătălia Sadova.

Regele, urmat de primul său ministru Bismarck, se afla într'un loc forte espus. Ministrul îndemna pe suveran să se retragă.

Regele îi răspunde: „Când armata mea merge în foc, eu trebuie să fiu în mijlocul ei.“ Principele Bismarck tăcu, der când văd că poziția deveni forte primejdiosă, el dice cu o voce mișcată: „Ca maior, n'am nici un sfat de dat M. V. pe câmpul de luptă, der, ca ministru președinte, sunt dator să rog pe M. V. să nu și espună astfel viața la pericol.“

Regele ascultă observațiunile ministrului său și se supuse încet. Conte de Bismarck găsind, că retragerea nu se eșecuta destul de iute, se ridică în scările șelei și dete un biciu calului Suveranului, care plecă în galop! Și pôte că numai astfel regele și consilierul său nu fură omorți de v'un glonț austriac.

Cursul la bursa de Viena	
din 23 Martie st. n. 1888.	
Renta de aur 4%	95.70
Renta de hărtă 5%	83.
Imprumutul căilor ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	94.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	123.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	104.—
Bonuri rurale ungare	104.—
Bonuri cu clasa de sortare	103.60
Bonuri rurale Banat-Timiș	103.60
Bonuri cu cl. de sortare	103.60
Bonuri rurale Transilvane	103.80
Bonuri croato-slavone	103.25
Renta de hărtă austriacă	77.35
Renta de argint austriac	79.05
Renta de aur austriacă	109.40
Losuri din 1860	132.50

Editor și Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul pieteii Braşov

din 26 Martie st. n. 1888

Bancnote româneşti	Cump.	8.49	Vënd.	8.50
Argint româneşti	"	8.44	"	8.48
Napoleon-d'or	"	10.03	"	10.06
Lire turcesc	"	11.0.34	"	11.37
Imperial	"	134	"	10.37
Galbin	"	5.88	"	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	"	101.—	"	102.—
" " " 5%	"	98.—	"	99.—
Ruble ruseşti	"	103.—	"	105.—
Discontul	"	6 1/2—8%	"	pe an.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria I. Gross, în librăria Nicolae Ciureu și Albrecht & Zillich.

Cea mai bună 66,96—16

Hârtie de țigărete este veritabilul

LE HOUBLON

fabricată franceză

de GAWLEY & HENRY, în PARIS

A se feri de imitațiune.

Acastă hârtie se recomandă cu căldură din partea domnilor Dr. J. J. Pohl, D. E. Ludwig, D. M. Lippmann, profesori de chimie la universitatea din Viena, pentru că rășenia sa absolută și pentru că nu are în consistența sa nici o materie stricăcioasă;



17, rue Béranger, a PARIS

Cisme strălucioase ca oglinda fără a le peria.

145,16—7

Marcă înregistrată.

RICH. GÄRTNER.

fabricază așa numitul

MOMENT-GLANZWICHSE

fluid francezesc, impermeabil, al cărui lustru nici la udătură nu pierd. „Unic“ oficial examinat și aflat ca preparat nestrucios al pielei. Prețul unei sticle 50 cr. Trimitere: 2 sticle fl. 1.30, 6 sticle fl. 3, 12 sticle fl. 4.80 francate.

A se observa marca înregistrată.

In armata c. r. introdus.

Fabrica: Rich. Gärtner, Wien, Giselastr. 4. Part.

Deposit în Braşov: la „Emil Pörr“ și „I. Săbădeanu.“

Avisul d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunii să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primit diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscut tuturor D-loru abonați, că mai avem din anii trecuți numerii pentru complectarea colecțiilor „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se pot adresa la subsemnata Administrațiune în casă de trebuință.

Administrațiunea „Gaz. Trans.“

Se deschide abonamentul pre anul 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Diar beletistic și enciclopedic-literar — cu ilustrațiuni. — Cursul XII. — Apare în 1 și 15 di a lunii în număr câte de 2—3 côle cu ilustrațiuni frumoase; și publică articlii sociali, poezii, romane, schițe, piese teatrale ș. a. — mai departe tractează chestiuni literare și științifice cu reflecțiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viața socială a Românilor de pretutindenea, precum și a celorlalte populațiuni din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste totu nisuesce a întinde tuturor indivizilor din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibil și în bilete de bancă ori marce postale.

PREOTULU ROMÂNULU. Diar bisericesc, scolar și literar — cu ilustrațiuni. — Cursul XIV. — Apare în broșuri lunare câte de 2 1/2—3 1/2 côle; și publică portretele și biografiile arhierilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor științelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre dumineci, serbători și diverse ocaziuni, mai ales funebre, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literare; și în urmă totu soiulu de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericesc, scolar și literar. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibil și în bilete de bancă ori marce postale.

Colecțiunii primesc gratis totu alu patruea esemplar.

Numerii de probă se trimit gratis ori-cui cere.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU“ în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totu de aci se mai pot procura și următoarele cărți din editura proprie:

Apologie: Discuțiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, înverite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Sincal. Prețulu 30 cr.

Renascerea limbii românești în vorbire și scriere înverită și apretiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulu broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tote trei împreună 1 fl.

Cuvântări bisericesc la tôte srbătorile de peste an, de I. Papiu. Unu volum de preste 26 côle. Acest op de cuvântări bisericesc întrece tôte opurile de acestu soi apărute până acum — avându și o notiță istorică la fiă-care srbătoare, care arată timpul introducerei, fazele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva srbătoare. Prețulu e 2 fl.

Barbu cobzarulu. Novela originală de Emilia Lungu. Prețulu 15 cr.

Puterea amorulu. Novela de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 20 cr.

Idealulu pierdut. Novela originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Opera unui om de bine. Novela originală. — Continuarea novej: **Idealulu pierdut** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Fântana dorulu. Novela populară de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Codreanu craiulu codrulu. Balada de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Ultimulu Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Elu trebe să se însore. Novela de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțu. Prețulu 25 cr.

Branda seu Nunta fatală. Schiță

din emigrarea lui Dragoșu. Novela istorică națională. Prețulu 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețulu 30 cr.

Probitatea în copilăria. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulu 10 cr.

Hermanu și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețulu 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragedia în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedia în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Petulantul. Comedia în 5 acte, după Augustu Kotzebue, tradusă de Ioan St. Șuluțu. Prețulu 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiulu din Fiume prin Vincențiu Nicoră, prof. gimnas. — Cu portretulu M. S. Regina României. Prețulu 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unu volum de 192 pagini, cuprinde 103 poezii bine alese și arangiate. Prețulu redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafiri și violele, poezii populare, culese de Ioan Popu Reteganu. Unu volum de 14 côle. Preț. 60 cr.

Tesaurulu dela Petrosa seu Cloșca cu pui ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulu 20 cr.

Biblioteca Sătenulu Român. Cartea I, II, III, IV, cuprind materii foarte interesante și amuzante. Prețulu la tôte patru 1 fl. — câte una deosebă 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețulu 30 cr.

Colecță de rețete din economiă, industriă, comerț și chemiă. Prețulu 50 cr.

Economia pentru școlele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 30 cr.

Indreptaru teoretic și practic pentru învățământulu intuitiv în folosulu elevilor normal (preparandiali), a învățătorilor și a altor bărbați de școlă, de V. Gr. Borgovanu, profesor preparandial. Prețulu unui esemplar cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura noastră pedagogică abia aflăm vre-unu op, întocmit după lipsele școlerilor noastre în măsura în care este acesta, pentru aceea ilu și recomandăm mai alesu directorilor și învățătorilor ca celor în prima lină interesată.

Spiciure din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovan. Prețulu 15.

Manualu de Gramatica limbii române pentru școlele poporale în trei cursuri de Maximu Popu, profesor la gimnasiulu din Năsăud. — Manualu aprobat prin ministerulu de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de datu 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulu 30.

Gramatica limbii române lucrată pe baze sintactice de Ioan Buteanu, prof. gimn. Unu volum de peste 30 côle. Prețulu 2 fl.

Manualu de stilistică de Ioan F. Negruțu, profesor. Op aprobat și din partea ministerulu de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de datu 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică foarte bogată a acestui op — cuprindend compozițiuni de totu soiulu de acte obvenite în referințele vieții social — se pôte întrebuița

cu multu folos de cătră preoți, învățători și alți cărturari români. Prețulu 1 fl. 10 cr.

Nu mă uita. Colecțiune de versuri funebre, urmate de iertăciuni, epitafiă ș. a. Prețulu 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculărei în școlă poporală pentru învățători și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavrilu Trifu profesor preparandial. Prețulu 80 cr.

Cele mai effine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarul sufletulu. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesc foarte frumos ilustrată. Prețulu unui esemplar broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 60 cr., legat mai fin 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de lux 1.50—2.50

Micul mărgăritaru sufletesc. Cărțică de rugăciuni și cântări bisericesc — frumos ilustrată, pentru pruncii scolar de ambe secsele. Prețulu unui esemplar broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărțică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolar de ambe secsele. Cu mai multe icone frumoase. Prețulu unui esemplar e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulu Prea Săntei Vergure Maria a Născătoare de D-șeu urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Cu icone frumoase. Prețulu unui esemplar spedit franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isus Christos. Prețulu unui esemplar legat și spedit franco e 15 cr.